

VEDERE ASUPRA ROMÂNIEI DIN BUDAPESTA

La 16 iulie 1989, ziarul american The Washington Post prezenta un reportaj emoționant, semnat de Mary Mcgrory, despre etnicii maghiari din Transilvania, refugiați în Ungaria.

„Tânăra de pe câmpul cu căpsuni abia reușea să vorbească. Izbucnea în plâns încercând să povestească despre sotul său și fiul lor de 5 ani, pe care i-a lăsat în urmă în România. Barna Turocn o aștepta împreună cu alte câteva sute de etnici maghiari, lângă un nou centru pentru refugiați, pe Barbara Bush, în speranța că ea o va putea ajuta. Nu a reușit să o întâlnească pe prima doamnă a Americii, însă Comisia de la Helsinki, care se ocupă de reunificare familială, pare să fie o șansă mai bună pentru ea.

Anul trecut, în decembrie, Barna, care este programator de calculatoare, a trecut granița pentru a-și trata medical fiica de 12 ani, care fusese rănită grav la mână. Un doctor din România a vrut să i-o amputeze, dar Barna a dorit să obțină o a doua părere la Budapesta.

Ei și fiicei sale le-a fost permis să plece, dar nu și sotului și fiului lor, a căror poză o arată peste tot plângând. Poliția a spus că sotul nu are motive întemeiate să plece. Acesta va avea o audiență în luna noiembrie, dar Barna spune suspinând: „Nu este sigur că îl vor lăsa să vină”.

Putîn mai departe se află un cuplu de tineri, Kacaci și Fanos Oszwald, împreună cu fiul lor de 6 luni, Attila-El a fost motivul pentru care anul trecut, în decembrie, au fugit din România. Personalul de la spitalul unde s-a născut le-a cerut părinților să dea copilului un nume românesc. Pentru soții Oszwald aceasta a fost ultima picătură. Până atunci suportaseră lipsurile cotidiene. Aveau puțină mâncare, apă caldă doar de trei ori pe săptămână, locuințe îngrămădite, dar nu puteau să suporte să își priveze copilul de identitatea maghiară.

Acești refugiați sunt o anomalie în Europa zilei de azi. În aceste luni

Fugarii români nu alegeau în Ungaria coborând din tren în gara budapestană Keleti, ci cu ajutorul unor enigmatice și sofisticate rețele

de vară, în jur de 250-300 de persoane trec granița săptămânal, potrivit lui László Albrecht, ministrul de Interne maghiar.

Din 1988, 12.000 de etnici maghiari au fugit din Transilvania, o regiune întins naționalistă care a fost separată de Ungaria și anexată României la încheierea Primului Război Mondial.

În primele șase luni ale anului 1989, 4.447 de persoane au trecut granița, numai 25% din ei având pașapoarte. Doar 101, care în urma evaluării s-au dovedit a fi infractori sau subversivi, au fost trimiși înapoi. Nu de mult, Ungaria întorcea

nemilos spatele acestor oameni, dar asta se întâmpla înainte de începerea reformei, miraculosul proces ce se desfășoară aici.

Înainte ca Ungaria să devină protectorul umanității și drepturilor minorităților, aceasta ignora tratamentul nejustificat aplicat celor 2 milioane de maghiari din Transilvania, pentru că, spune Albrecht, „eram membri ai aceleiași alianțe și aceluiași sistem”.

Dar în luna martie a anului trecut, Ungaria a semnat acordurile de la Geneva cu privire la refugiați și acum este angajată să îi primească pe toți, chiar și pe ruși. Comisia ONU

pentru refugiați sprijină Ungaria în demersul de a organiza la graniță locații pentru efectuarea analizelor medicale și o bază de date cu slu-bele disponibile. Prezența ONU în sine este uimitoare dacă ne gândim la interdicția sovietică anterioară față de organizațiile internaționale.

Până acum trei luni, ordinul cerceșilor era interzis. Când Barbara Bush a venit să viziteze centrul de refugiați a fost întâmpinată de un bărbat în vârstă în costume completă, cu pălărie cu pană de struț, care i-a adresat salutul cercetașilor.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Ani cumpliți de neîmplinire profesională, de degradare umană“

Steliana Popescu avea 40 de ani în anul 1989 și și-a văzut blocată viața și cariera într-o bibliotecă tehnică, deși era specializată în Filologie.

„Pretutindeni, viața oamenilor înainte de Revoluție era un șablon. Și atunci existau șomeri nedecarați. Cum altfel s-ar fi putut numi o absolență de Filologie care ajunsese bibliotecară cu studii medii, într-o bibliotecă a unui institut de proiectări din cadrul unui minister? Deci, la o bibliotecă tehnică. La început, lucraserăm la un centru de documentare și publicații tehnice. Aici mai era cum mai era, deoarece exista o oarecare tangentă cu o redacție. Astfel, un filolog putea face colajonare, corectură, stilizare și chiar tehnoredactare.

Articolele dactilografice erau duse la «Viza presei» de câte un salariat, pe rând, dintre cei care prestau una din funcțiile amintite. Era o adevărată

JURNALE PERSONALE

16 IULIE

În timp ce la Paris se comemorează Revoluția Franceză, uitându-se de ororile ghilotinei și reținându-se doar Declarația Drepturilor Omului și devisa „Libertate, Egalitate, Fraternitate” — la cealaltă extremitate a Europei, Rusia sovietică a lui Gorbaciov serbează milenarul creștinismului rusesc. Ne-maipomenit lucru să vezi figura vechii Rusii defilând pe ecranele televiziunii. Aceiași preoți, aceleași liturghii grandioase, aceleași innuri, aceiași călugări, aceleași familii numeroase, realitatea unei ortodoxii ruse care se pare că n-a uitat nimic, dar nici n-a învățat nimic. Tarul Nicolae al II-lea a fost canonizat de Biserica Rusă din Afara Granițelor, și chiar și în URSS grupuri de credincioși pretind să se facă funeralii cu tot ce

JURNALUL ZILEI

16 iulie 1989, zi de duminică în care paginile ziarelor trebuiau totuși umplute cu ceva. Cu ce? Bineînțeles, cu informații legate de succesele înregistrate în activitatea economică. Dar și cu știri mai „ușoare”, cum ar fi, spre exemplu, cele privitoare la „Cântarea României”.

Secerîș diferențiat

Considerată a fi o ramură de bază a economiei naționale, agricultura românească se afla, în vara anului 1989, la „ora adevărului”: campaniile de secerîș ale culturilor de păioase.

Rapoartele oficiale vorbeau despre obținerea unor producții record, de opt-zeci tone la hectarul de teren. Dar, dacă ar fi anunțat doar succese pe toată linia, raportările ar fi devenit de-a dreptul plicticoase. Așa că, fie chiar și numai pentru „culoarea locală”, uneori se vorbea și despre anumite dificultăți care, odată depășite, ridicau valoarea victoriilor. La mijlocul lunii iulie 1989, autoritățile locale din Județul Satu Mare au anunțat că „în unitățile agricole socialiste s-a declanșat secerîșul grâului, pe cele 58.875 de hectare ocupate cu această cultură”.

(Continuare în pag. a II-a)

Ioan Alexandru le vorbea cursanților despre Dumnezeu

În anii '80, Ioan Alexandru nu numai că era ca unul dintre cei mai mari poeți religioși în viață, dar se manifesta și ca unul dintre cei mai curajoși cetățeni ai regimului comunist. Poetul născut în noaptea de Crăciun a anului 1941, parcă predestinat să trăiască fiorul mistic, a susținut la Universitatea din București un curs de ebraică prin care le vorbea studenților despre Dumnezeu și le descifra tainele limbii în care Elohim se adresa patriarhilor biblici și profeților care l-au vestit pe Iisus Hristos. Era un lucru nemălințnit și de o libertate extraordinară ce se petrecea la acel curs. Nu se știe cum a fost aprobat acel curs. Se pare că autoritățile au fost deranjate din ce în ce mai mult de existența lui. La un moment dat, se adunau prea mulți tineri și se auzeau lucruri peste care regimul dorea tăcere adâncă.

Se știa că erau și securiști în sală,

veniți sub masca interesului pentru cuvântul inspirat al poetului, deși se vedea clar pentru ce sunt acolo. La început, Ioan Alexandru a fost lăsat să-și țină cursul, dar cu cât se ducea vestea mai mult despre el și participau mai mulți oameni, cu atât era mai rău văzut. Astfel încât, în vara lui 1989, atât poetul, cât și unii apropiați ai lui, au fost anchetați la Securitate.

„Am descoperit în discursul său o manifestare publică a credinței“

Cursul de ebraică într-o lume osificată în laude la adresa dictatorilor a făcut valvă prin lauda la adresa Creatorului. Studenții simțeau că participă la ceva extraordinar. Veneau

să-l asculte pe Ioan Alexandru nu doar studenții lui, ci și liceeni entuziaști, cursanți de la facultăți ce nu aveau nici o legătură cu literatura și chiar oameni de cultură. A fost văzut în sală de câteva ori părintele Nicolae Steinhardt, care fusese unul dintre prigoniiți regimului, care suferise în temniță, el însuși încă urmărit de Securitate.

Unul dintre foștii martori ai acelei vremi a fost inginerul Silviu Despa, care, vrăjit de personalitatea poetului, a căpătat altă viziune asupra vieții, iar mintea și sufletul i s-au deschis spre credința în Dumnezeu. Ne-a povestit unele lucruri de atunci.

„Eram încă licean când, prin anii '80, umblam prin bisericile din București după hrană spirituală și cunoștințe teologice.

(Continuare în pag. a II-a)

„Sunt YR....“ — Radioamator în eterul patriei socialiste

Una dintre cele mai persistente „fobii” ale regimului comunist a fost cea legată de relațiile cu străinii. Relații care au fost ținute, decenii la rând, sub un control deosebit de strict. Totuși, în patria noastră socialistă au existat niște oameni care, în ciuda acestui control, puteau vorbi, ori de câte ori doreau, cu străinătatea. Reușeau această performanță fără să iasă din casă și fără să intre în atenția „organului”. Oricât n-i s-ar părea acum de ciudat, aceștia nu erau niște agenți secreți, versați și superinstruiți. Și nici vreun grup de persoane extraordinar de abile, obișnuite să evite filajul Securității. Nu, în nici un caz: viața și activitatea lor se derulau oficial, la lumină zilei și cu aprobarea autorităților competente. Ei sunt radioamatorii, singurii „vorbăreți” care, într-o perioadă în care linștea se așteptase ca o lespede grea asupra întregii țări, reușeau să ia legătura și să comunice, relativ ușor, cu colegi de-ai lor, aflați la mii și mii de kilometri distanță.

În anul 1989 era în vigoare Legea nr. 23/ 17 Decembrie 1971. O lege care, deși părea că se referă doar la „apărarea secretului de stat în Republica Socialistă România”, conținea și niște articole privitoare la obligativitatea „educării salariaților în spiritul păstrării secretului de stat, al vigilenței, cinstei și demnității în relațiile cu străinii”. În spatele acestor prevederi aparent benigne, se ascundea o realitate, nescrisă, dar știută de toată lumea: orice convorbire cu un cetățean străin trebuia „spovedită” amănunțit în fața „organului” competent. Cantonăți undeva, la granița dintre sport și activitatea tehnico-științifică, radioamatorii din România

socialistă erau, în această privință, un pic mai liberi decât noi ceilalți. În cazul lor, singura cenzură care acționa era cea impusă de regulile internaționale stricte care coordonează această activitate.

Un hobby de elită

Actualul secretar al Federației Române de Radioamatorism, ing. Vasile Ciobănița ne-a vorbit despre această activitate. „Radioamatorismul este un hobby cu totul special, practicat atât de tineri cât și de vârstnici. În lume, radioamatorismul a apărut imediat după 1900, mai întâi în SUA, iar ceva mai târziu și în Europa. La noi în țară, primele legături radio atestate oficial au fost realizate de inginerul Paul Popescu Mălaiești. Experimentele sale au fost publicate în «Radio Român», prima noastră revistă de radiofonie.

La 1 martie 1936 s-a înființat prima asociație a radioamatorilor din România, dar activitatea ei s-a întrerupt odată cu izbucnirea celui de al doilea război mondial. Încă de la început legile care reglementau acest domeniu au fost foarte stricte. Într-o vreme în care lumea părea că stă pe un butoi de pulbere, teama că transmisiile radio necontrolate ar fi putut deveni „vectorul” unor activități de spionaj a dus cu sine o legislație deosebit de restrictivă. Spre exemplu, în anul 1925 nu aveai voie să-ți montezi nici măcar un receptor cu galenă. Iar la noi existau restricții dure chiar și pentru recepție. Despre emisie nici nu putea fi vorba. Asta pentru că, la început, noțiunea de radioamator se confunda cu cea de radiofonist”.

(Continuare în pag. a III-a)

DISTINCȚII ACORDATE FAMILIEI CEAUȘESCU

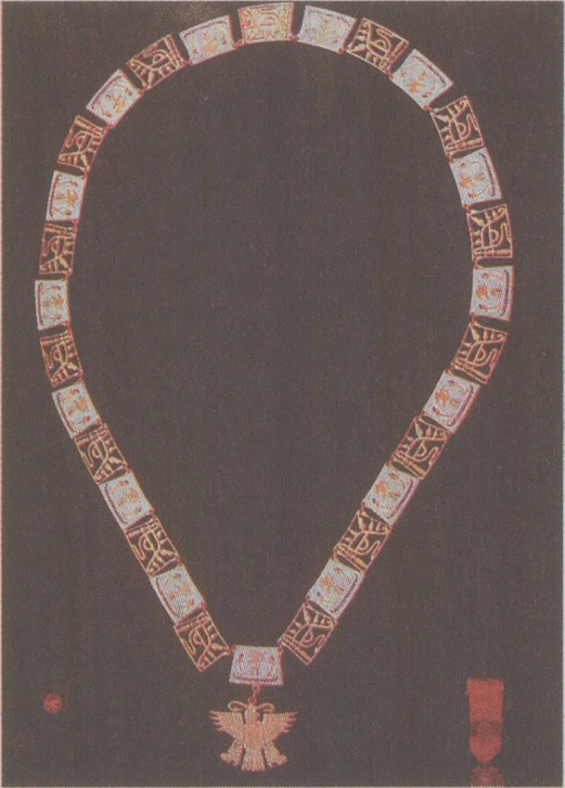
Colierul Ordinului Vulturului Aztec pentru „marele și bunul prieten“

„Inspirat de dorința de a prezenta Excelenței Voastre o mărturie a prieteniei mele, am binevoit să vă confer Colierul Ordinului Mexican al Vulturului Aztec, pe care am avut deosebită plăcere să vi-l înmănez personal cu ocazia vizitei Excelenței Voastre în țara mea. Convins că acest act va contribui la o mai mare înțărare a legăturilor de prietenie care unesc în mod fericit Mexicul cu România, rog pe Excelența Voastră să accepte această înșignă ca o dovadă a înaltei mele aprecieri”, scria Luis Echeverria Alvarez, președintele Statelor Unite Mexicane, lui Nicolae Ceaușescu. Ceremonia acordării decorației a avut loc la 9 iunie 1975, la Palatul Național din Ciudad de Mexico.

Ordinul Vulturului Aztec a fost creat, prin decret, la 29 decembrie 1933, de președintele Abelardo L. Rodriguez. Se acorda încă de la început străinilor, pentru servicii aduse Mexicului și umanității. În schimb, localnicilor li se acordau alte medalii, cum ar fi Condecoración Miguel Hidalgo și Medalia de Onoare a lui Belisario Dominguez.

Secretariatul ministrului de Externe mexican acordă distincția urmând recomandările Consiliului Ordi-

Fotografii: Arhivele Naționale

nului Vulturului Aztec. În funcție de rangul celui care primea distincția, existau mai multe clase: colierul (acordat șefilor de state), crucea (pentru prim-ministri și șefi ai guvernelor, în general), cordonul (pentru miniștri, secretari, ambasadori), medalia (pentru subsecretari, miniștri plenipotențitari), placarda (pentru reprezentanții de afaceri și angajații ambasadelor în Mexic), „Venera” (o înșignă, acordată reprezentanților provizorii de afaceri și altor membri ai misiunilor diplomatice), înșignă propriu-zisă (acordată la alegerea Consiliului).

Cea mai înaltă distincție era însă colierul, care era format din mai multe plăcuțe care reproduceau motive aztece. La baza colanului se afla vulturul aztec, simbol al puterii și curajului, realizat din aur.

Pe lângă Nicolae Ceaușescu, au mai primit decorația mexicană, de-a lungul timpului, Alexandra Kollontai, D. Eisenhower, Iosip Broz Tito, Regina Elisabeta a II-a, Șahul Pahlavi al Iranului, Regele Juan Carlos I al Spaniei, Placido Domingo, Împăratul japonez, Akihito, Bill Gates.

Florin MIHAI

Ioan Alexandru le vorbea cursanților despre Dumnezeu

(Urmare din pag. 1)

Am avut șansa ca în familie să descopăr prin credința mamei o lume spirituală cu valori întemeiate pe morală creștină. Regimul acelor vremi nu oferea decât surrogat de ideologie ateist-comunistă pe care încercau să-l inoculeze, prin lideri de opinie ai timpului, tinerilor lipsiți de educație religioasă. La finele liceului, am auzit de la un profesor de sport, pasionat de poezie, de interesantele prelegeri ținute de Ioan Alexandru la Universitate. Am fost prezent din curiozitate la acest curs facultativ și am descoperit mai mult decât cursul în sine de limbă și literatură ebraică, am descoperit în discursul său o manifestare publică a credinței în Iisus Hristos într-un spațiu universitar, un lucru cu totul ieșit din comun în acele vremuri. Am simțit din primul moment că întreaga sa tărie de caracter și mai ales curajul de care dădea dovadă proveneau din comora de înțelepciune ascunsă în buna interpretare a Sfintei Scripturi. La cursul lui Alexandru, călugărul Nicu Steinhardt era o prezență stridentă și inconfundabilă în rasa lui de monah. Dacă nu mă înșel, la cursul de la Arte venea și Andrei Pleșu*, povestește Silviu Despa.

Întodeauna venea la curs cu Sfânta Scriptură, scrisă cu literele vechi ebraice. Era plină de notițe și sublinieri. Analiza fiecare cuvânt scris, încercând să-i pătrundă înțelesul spiritual și filologic. Desfolia înțelesurile cuvintelor până ajungea la miezul de foc al lor care se arăta energizant, plin de încălzătură spirituală. Parcă am și acum în fața ochilor pe Ioan la catedră cu Biblia, mare, îmbrăcată într-o hainuță mov, deschizând-o de la sfârșit, intrucât era scrisă în textul original ebraic care se citește invers decât suntem noi obișnuiți. La fel de însemnată era și Septuaginta, Noul Testament scris în greaca veche, din care ne citea adesea. Erau comentate cuvintele grecești în spațiile dintre rânduri pentru a desluși mai bine înțelesul lor. Punea preț pe interpretarea lor corectă. Îmi aduc aminte de îndemnul său către studenți: «Folosiți acești ani de foc din viața dumneavoastră, învățați limbile ce păstrează cuvintele Domnului în Evanghelii și Scripturi: greaca veche și ebraica proorocilor, apoi latina sfinților strămoși fără de care nu se poate lucra cum se cuvine în ogorul mântuirii», își amintește fostul cursant al lui Ioan Alexandru.

Era chiar atât de liber poezii să țină acel curs? Silviu Despa ne spune: „Ioan Alexandru a fost șișcanat, făcut nebun, amenințat, dar cred că a fost și protejat de anumite personalități ale timpului. Cursul său a fost susținut pe învățatura Mântuirii, care spune «Fiți dar înțelepți ca șerpii și nevinovați ca porumbeii». A fost ajutat, desigur apărât la nivel formal, și de

Când și unde învățase, oare, poetul ebraică?

FOTO: Vasile Moldovan/AGERPRES

doctoratul sau masteratele în literatură comparată sau limbi moarte, pentru că altfel îl internau de mult la psihiatrie slujitorii ateist-comunistului”. În afara de cursul de ebraică, Alexandru mai ținea un curs de spiritualitate bizantină la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu”.

În vara lui '89, anchetați la Securitate

Poetul și cursanții lui au avut parte și de intimidare din partea autorităților, ba chiar mai mult decât atât, spune Silviu Despa: „Uneori, la Universitate, găseam sala de clasă încălțată, fiind nevoiți să ținem cursul prin podul clădirii sau în atelierile de lucru. Adesea, portarul instituției legitima studenții și participanții care veneau la orele de curs. Cred că erau metode de descurajare și de urmărire a noastră. Nu știu cum se întâmpla că numai la orele lui Ioan se stingeau lumina în toată Universitatea, fiind nevoiți să stăm uneori la lumina lumânării. Cel mai descurajant moment a fost în vara lui '89, când am fost anchetați de Securitate câțiva participanți la curs în urma unor vizite acasă la Petre Tuța. Ioan Alexandru ne-a solicitat în aula Universității să-i

vizităm pe Tuța, intrucât era nepuțințios și neajutorat în garsoniera de la Cișmigiu. În discuția cu Ioan Alexandru pe care am avut-o după ce am fost anchetat mi-a spus că de fapt se urmărește închiderea cursului de ebraică. Nu au mai apucat să îl închidă, intrucât a venit, hai să-i zicem, Revoluția”.

Silviu Despa a ajuns unul dintre apropiații poetului-profesor și își aduce aminte chiar de un moment mai puțin obișnuit: „Odată m-a invitat la catedră în locul său să prezint traducerea unui imn al poetului Roman Melodul din veacul al șaselea, în fața participanților la curs, spunându-mi că el trebuie urgent să plece. Mi-a lăsat în fața pe catedră câteva hârtii scrise cu stiloul cu multe stersături și tăieturi pline de cuvinte grecești și românești amestecate. Am încercat să descifrez câteva fraze, după care m-au asaltat la catedră toți cursanții ca să deslușim împreună cele scrise de profesor. Am rămas cu amintirea plăcută a celui frumos imn...”.

După 1989, Silviu Despa a realizat un film documentar despre Ioan Alexandru intitulat „Mai presus de moarte în iubire” și întreține un blog dedicat personalității marelui poet român și creștin.

Daniela CĂRLEA-ȘONTICĂ

CURSUL DE JURNALISTICĂ (7)

Prelucrarea informațiilor pentru mesaje cu structură complexă

În privința planului s-au spus multe și s-au contestat multe: în realitate nimeni nu a impus vreodată planul cu trei părți. (...) Se pare însă că două, trei sau patru etape sunt suficiente în majoritatea cazurilor – cu excepții, firește. Emițătorul este liber să construiască un plan adaptat gustului personal, specificului problemei și logicii.

Demersul dialectic permite analizarea și aprecierea unei judecăți: teză (confirmarea din punctul de vedere propus), antiteză (infirmarea punctului de vedere), despărțirea (rezoluția sau explicarea contradicției). Prin demersul progresiv se vor aduce lămuriri unui subiect cu ajutorul definiției, prezentând succesiv două, trei sau patru definiții parțiale sau de calitate diferită. De exemplu: punct de vedere moral, punct de vedere psihologic, punct de vedere metafizic. Demersul comparativ permite studierea raporturilor și interpretarea lor. (...)

În introducerea unei disertații i se aduce la cunoștință cititorului tema despre care se va vorbi, importanța acesteia și i se vor sugera etapele analizei. Trebuie evitate tiradele gradilovene sau încălțate, întoarcerile în timpuri imemorabile sau anunțarea concluziei.

În concluzie se va formula judecata definită ce înglobează judecățile parțiale emise în fiecare etapă a disertației, pronunțându-se clar pentru sau contra sau dând un răspuns la problema pusă. În acest punct al disertației nu mai poate fi adăugată vreo idee nouă: de altfel nici aici nu este loc pentru grandilocvență sau banalități.

Comentariul logic și comentariul compus

Situație și obiectiv. (...) Când transmitem într-o formă complexă și elaborată rezultatele analizei și lecturilor avem de-a face cu două activități de comunicare binecunoscute de elevi și studenți: comentariul logic și comentariul compus. Precizăm că în mod frecvent comentariul logic poartă și numele de explicarea textelor care este destul de impropriu; pentru că, în afara cazurilor particulare când mesajul unui text este de neînțeles pentru o anumită categorie de cititori sau ale cărui cuvinte arhaice sau prea tehnice necesită explicații particulare, un text nu are nevoie în mod normal de a fi

„explicat”: funcția comentariului nu este de a face textul inteligibil.

Dacă admitem, simplificând mult, că există două mari categorii de texte: „texte intelectuale” care vizează să transmită idei și texte „artistice” care vizează să reproducă o realitate a vieții, atunci comentariul se potrivește mai mult celor din a doua categorie. Dar și în cazul textelor „intelectuale” se poate merge dincolo de analiză sau de expunerea analitică elaborându-se adevărate comentarii. A arăta în ce constă inteligibilitul înseamnă a arăta cum asigură textul, „discursul” numeroasele căi de comunicare cu cititorul, cu alte cuvinte cum se constituie discursul. Comentariul are responsabilitatea să descopere un număr maxim de „contacte” între text și cititor, să le indice și să le comenteze. Ce aduc cititorului? Cum?

Restricții și libertăți. Cele două tipuri de comentarii pot fi concepute pentru transmiterea acestor descoperiri odată terminată prima fază, cea a lecturii analitice prin sine. Se poate arăta receptorului însuși mecanismul lecturii, el poate fi făcut conștient de aceste multiple „contacte” de care nu și-a dat seama în timpul lecturii anterioare și solitare, „contacte” ce au asigurat totuși comunicarea între text și el. Acesta este demersul comentariului logic, în esență analitic.

Însă, oricât de numeroase ar fi contactele, ele pot fi grupate în categorii. În cursul unui comentariu logic reiese că în funcție de text, sunt privilegiate și reapar anumite forme de contacte: acestea sunt, de exemplu, informațiile psihologice, procedeele narrative sau temele reluate. Așadar trebuie făcut un comentariu sintetic sau comentariu compus care va studia succesiv, fie aceste diferite niveluri de lectură, fie cele două sau trei aspecte mai frapante din text. Comentatorul alege, „unghiurile” și lasă în umbră eventual ceea ce este prea banal. Este evident că în acest caz receptorul nu mai este în situația de cititor normal și percepe comentariul nu ca pe o posesiune vie și trăită a textului în desfășurarea sa, ci ca pe o viziune dominatoare și globală a acestui text posterioră cititorii textului. Vedem astfel care sunt pericolele inverse ale acestor

tor două demersuri. Autorul unui comentariu compus riscă să uite de „durată” textului, de linia sa melodică, de aspectul său de suită muzicală și analizând succesiv aspectele textului să eschamoteze raporturile dintre ele ce constituie acea trăsătură complexă care este discursul. Și invers, riscă să dizolve textul într-o mulțime de remarci fără prea mare importanță, să-l desființeze sau să cadă în cursa vorbirii, parafrazel și repetărilor.

Toată atenția comentatorului se va îndrepta asupra organizării și funcționării textului:

- compoziție, articulare, acțiune;
- organizarea dezvoltării evenimentiale (de exemplu, enigma dată, întreținută, deviată, rezolvată etc.);
- distribuția în secvențe sau „unități narrative”, raporturile dintre ele;
- voce(ă) ce se face auzită (autor, narator, personaj în direct, în monolog interior etc.);

Probabil că nu. Dar chiar și spasmele nefatale de paralizie nu trebuie neglijate. Ziaristii au un interes special în această problemă. Cuvintele sunt uneltele lor. Ei nu-și permit să le transforme într-un țesut gras.

Totuși adesea se lasă împotmoliți în limbuția

văsoasă a surselor lor. Chiar și în articolele despre școli, un subiect apropiat miilor de cititori, mustește jargonul pedagogic. Bibliotecile sunt ridicate la rangul de centre de resurse. Clasele devin situații de clasă și orele devin experiențe în învățare. Puștii care nu învață pentru o experiență de învățare sunt sub-realiți. Efortul profesorului de a-i încuraja devine un efort de a crește nivelurile motivaționale. Directorul care vrea ordine în clasă propune noi țeluri în modificarea comportării. Timiditatea micuței Marcha devine dificultate în a relaționa cu grupul ei de vârstă.

Nimic din cele de mai sus nu-i servește autorului

și cu atât mai puțin dnei Jones, cititoarea care

încearcă să afle ce se petrece la școala din localitate.

Fragment din „Tehnică scrisului”,

Caiet Documentar editat de Catedra de teorie

și practica presei a Academiei

de Studii Social-Politice, p. 70-74

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Ani cumpliți de neîmplinire profesională, de degradare umană”

(Urmare din pag. 1)

Veneai fericit cu «trofeele» în sacoaia pe care o cam doseai, când te întorceai, ca nu cumva să te fi zăbăzdit. Nu că nu i-ai fi lăsat și ei gura apă. Dacă prindeai două ieșiri din astea pe săptămână, erai un «om făcut».

Erau și zile în care trăgeau cu câte un articol de-ți săreau capacele. Atunci era mobilizarea totală, pentru că venea scadența și trebuia scoasă «REVISTA». Toți deveneau importanți și prețioși. Aceiași oameni deveneau scârboși și falși. De multe ori, noi, cei mai tineri, mai curajoși și nonconformiști, le făceam unele farse. Țin minte că pierdusem carnetul UTC. S-a făcut ședință specială pentru ca eu să fiu sancționat. Mi s-a dat «vot de blam». Directorul, care era și secretar de partid, a popos «vot de blam cu avertisment» – adică tealea următoarea abateră... M-a durut teribil, nu pentru că aș fi fost foarte pătrunsă de conștiința politică, ci pentru că am realizat că de mici sunt unii oameni. Directorul, care era bun prieten cu soțul meu, a considerat că trebuie să ia atitudine, ca nu cumva să-l acuze salariatul de părtinire. Acest fapt m-a împins spre răzburare, chiar dacă eram considerat «o armă». Am făcut rost de trei fiole de parfum bulgăresc, ceea ce era lesne, și, în lipsa directorului din birou, i-le-am turnat pe covor. A venit directorul din birou în birou, tunând și fulgerând cum că la el în birou miroase ca în budoarul unei cocote. M-a cam costat păiania. Au fost binevoitori care i-au sugerat cine e făptașul. Așa se făcea că la toate plecările și sosirile din țară – ale «tovarășului suprem» – nu am lipsit, fie soare, fie furtună.

Am zăcut într-o bibliotecă tehnică până în 1989. Ani cumpliți de neîmplinire profesională, de degradare umană. Lănțeam în frig cumplit iarna, și în sufocare vara. Iarna ne îmbrăcam în halate de manton, iar vara pe furis strecuram câte o sticlă de apă spre a se răci la secretara secretarului

JURNAL PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Mai departe, vorbește despre „acel fel de relativism ecleziastic”, expresie care imi pare a conveni perfect ortodoxiei oficiale, în Rusia, dar și în România. „Spiritul de consolare” și „relativism ecleziastic” caracterizează perfect cele două fețe ale ortodoxiei de la sfârșitul acestui veac.

Sanda Stolojan, Nori peste balcoane. Jurnal din exilul parizian. Traducere din franceză de Micaela Slăvescu. Revizuită de Sanda Stolojan, București, Humanitas, 1996, p. 302-303

Azi am fost ceva mai activ. I-am dictat Lidiei, spre a le bate la mașină, mai multe poeme. Se repetă povestea cu... impresia penibilă pe care mi-o fac propriile versuri când le transcriu la mașină. Poate că se va repeta și fața când, peste timp, imi apar aproape... onorabile, dacă nu de-a dreptul bune.

Victor Felea, Jurnalul unui poet lenes. Ianuarie 1955-martie 1993, Ediție îngrijită de Lidia Felea, București, Editura Albatros, 2000, p. 730

Dimineața, ora 6:30, foarte deprimată. Plângere mult pe umărul meu. Se liniștește treptat. Pregătesc docturile, proteinele, nucile sfărâmate, ceaiul. Iau ceaiul cu ea. Apoi mă duc la Mariana după alimente. La întoarcere o gădesc liniștită. Gătesc ciiorba, pun masa, o ajut să se ridice din fotoliu. Îmi spune foarte tristă: În curând plec definitiv! Starea ei de slăbiciune, toropeala adăncă în care cade pentru lungi ore îmi dau fiori de spaimă și uneori posibile plecări.

Ștefan J. Fay, Caietele unui flu risipitor. Fragmente de jurnal, București, Humanitas, 1994, p. 283

Duminică, 16 iulie 1989, ora 23:00, Buzău. Sunt într-o stare de dezorientare vecină cu disperarea!!! Oare ce am ar mai m-așteaptă în continuare? Am întâlnit un citat extraordinar din Ibsen: „Mi se pare că nu avem nimic altceva mai bun de făcut decât să ne analizăm pe noi înșine în spirit și adevăr. Aceasta e după părerea mea adevărata libertate”.

Adrian Feteacă, Jurnal nepublicat

Să mergem, fetelor, la Sinaia. Dar ne încurcăm și ne deplasăm cu familia Cosmineanu, la splendida (ca natură) Fântână cu Cîrși, unde nu facem decât

plajă, că altceva nu se poate săvârși. Ne întorcem și ne oprim la „Lac”, unde Mișu îl cunoaște pe șeful Zăbrlău, obținem separeu, friptură de vită, vin și apă minerală de la frigider. Lată că se mai găsește, cine poate oase roade, cine nu, nici carne moale. Noi, acum, facem parte din cei 10% care „se descurcă” mai potrivit sau foarte bine. Mă simt bine, fiindcă pentru așa ceva nu trebuie să fac nici un compromis. Dar se ște! Prea vorbesc liber... Diana se plimbă încă. Acașă, soața se așază la taclale cu vecinele, eu mai cîșc din gazeturi, dacă văd interesează, fetelor, versuri (neparținice, ca A. Zăinescu), Z. Ornea deservie ediția priniceps a poeziilor lui Eminescu, „critice” (E. Simion, N. Manolescu, Alex. Ștefănescu, Mircea Iorgulescu, Adriana Iliescu, Platon Pardău, Al. Andrișoiu), proză, teatru, interviu cu Leopoldina Bălănuță („Eu cred în condiția originară a poeziei: oralitatea”). Amicul Ștefan Badea scrie despre „Limba română actuală”.

La televiziua bulgară, Festivalul de la Saint-Vincent. Un film cehoslovac, doi tineri au o fetiță dulce și aceasta moare! Părinții sunt distruși. Victorie plângă mai abiter decât eroii din film. Mama naște un băiețel și lucrurile se mai ameliorează.

C. Trandafir, Jurnal în curs de apariție

Vedere asupra României din Budapesta

(Urmare din pag. 1)

Au fost constituite multe grupuri private pentru a-i ajuta pe refugiați. Géza Jeszenszky, profesor de Istorie la Universitatea Karl Marx, conduce o asemenea comisie. Spune că Guvernul, care de curând a alocat 5 milioane de dolari pentru sprijinul refugiaților, „răspunde unei probleme umane și naționale și în același timp se reabilitează în ochii opiniei publice”.

Exodul din România pune presiune asupra resurselor maghiare, iar dacă toți maghiarii transilvăneni (circa 2 milioane de oameni) ar decide să plece în Ungaria, aici s-ar produce un colaps. În realitate, România este aproape la fel de necruțătoare cu cetățenii români cum este cu etnicii maghiari, iar unii locuitori au ajuns într-un stadiu atât de disperat din cauza vieții sumbre și mizere pe care o duc în țara lor, încât au trecut granița în Uniunea Sovietică, fiind trimiși însă înapoi.

Dar criza refugiaților s-a dovedit a fi o ocazie unică pen-

tru ca elocventul ministru de stat, Imre Pozsgay, să arate cât de mult a progresat Ungaria pe tema umanitară.

De curând, în cadrul summit-ului Pactului de la Varșovia ținut la București, împreună cu alți membri ai Guvernului maghiar, Imre Pozsgay a încercat zadarnic să raționeze cu paranoicilor președinte al României, Nicolae Ceaușescu. Maghiarii au încercat să îl convingă să le ofere transilvănenilor o viață suportabilă în satele lor natale. În afara de conducerea unui sever sistem stalinist, acesta supravezează o frenezie a demolărilor, trecând cu bulldozerul peste biserici de patrimoniu și strivind pitorești sate de la țară, numind toată această acțiune „sistematică”. Ceaușescu îi urăște cu virulență pe unguri, temându-se de caracterul contagios al reformei. Când Budapesta a organizat înmormântarea omagială pentru Imre Nagy, erou al revoluției ungare din 1956, acesta a numit emoționantul eveniment o „convenție a fasciștilor revizionisti”.

InfoMina

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Și chiar de la începutul campaniei, s-a anunțat oficial că „Lucrările sunt foarte avansate la unitățile din consiliile agroindustriale Odoreu, Sanislău, Tășnad și Arud. Unități de două ori frunțate: ele au fost și primele care și-au îndeplinit obligațiile privitoare la livrarea grăului la fondul de stat”. Dar aceste succese au presupus și luarea unor măsuri deosebite, ieșite din tiparele rutinei de zi cu zi. O asemenea măsură a fost scoaterea specialiștilor din birouri și trimiterea lor pe ogoare. Asta pentru că „Prezența specialiștilor pe câmp, la seceriș, este în aceste zile hotărâtoare. Cu atât mai mult cu cât funcționarea defectuoasă a combinelor a dus la îngrăștrarea pierderii unor anumite cantități de boabe. Situație care a determinat acordarea unei atenții deosebite la reglarea și utilizarea corectă a masei de tăiere a combinei. Pentru eficientizarea operațiunilor de recoltare a grăului, elevii au fost

scoși în câmp ca să recupereze spicile rămase pe urma combinelor. Toate aceste măsuri au fost însă îngreunate de faptul că în anumite zone din județului Satu Mare a plouat exact în această perioadă. Motiv pentru care autoritățile locale au decis ca secerișul să se facă diferențiat, în funcție de starea lanului de grâu”.

Construcții de locuințe

Constructorii de obiective social-culturale din județul Caraș-Severin au realizat și dat în folosință, în perioada care a trecut din acest an, peste 900 de apartamente, precum și alte obiective social-edilitare. Alte 2.100 de apartamente se află în prezent în construcție în diferite stadii de execuție. În anii care au trecut de la Congresul al IX-lea, zestreă edilitară și urbanistică a județului a crescut cu peste 45.000 de apartamente, precum și numeroase alte obiective de larg interes obștesc.

Modernizare la Galați

Chiar dacă perioada de recoltare a păioaselor aducea agricultura în prim-planul activității economice, nici activitatea industrială nu era uitată. În anul 1989 Combinatul Siderurgic Galați se afla în avangarda industriei noastre socialiste. Iar atunci, în iulie 1989, se vorbea cu

mândrie despre modernizarea acestui obiectiv strategic. Petru Tudoran, secretar cu problemele economice al Comitetului de Partid al Platformei Siderurgice Galați, declara: „Se apreciază că, în perioada care a trecut din acest an, programul de modernizare se desfășoară corespunzător, iar pe seama aplicării măsurilor scadente am

reușit să obținem un spor de peste un miliard de lei”.

Cântarea României

Cu doar câteva zile în urmă, Nicolae Ceaușescu visa la viitoarea elită românească alcătuită din „muncitori – intelectuali”. Dar asta nu era de ajuns. Muncitorii trebuiau să fie și artiști. Iar de asta avea grijă Festivalul Național „Cântarea României”. Pe 16 iulie 1989, s-a anunțat că printre artiștii patriei se numără și câțiva muncitori talentați din Timișoara. „Oamenii muncii de la Întreprinderea „Electromotor” Timișoara, dovedesc că pot fi și buni artiști ai scenei, pe lângă faptul că sunt buni făuritori de motoare electrice. Realitate care a fost demonstrată de faptul că, la ultima ediție a festivalului, artiștii amatori din această întreprindere frunțau pe ramură au fost răsplătiți cu nouă premii republicane. Astfel, fluierașul Anghel Necula a câștigat locul I la soliști instrumentiști de muzică populară. Ioana Sălăjan a obținut locul întâi la glock, iar Christina Renard tot locul I la pictură. Nu mai puțin importante au fost și premiile obținute de

formația de muzică ușoară „Rebus”, precum și cele acordate caricaturistului Radu Clețiu ori ale „Ansamblu folcloric de obiceiuri”, format din angajatori ai întreprinderii.”

Depășiri la export

Unitățile economice din județul Bihor și-au depășit cu 4,2% sarcinile de plan la export. Între unitățile cu realizări deosebite la acest indicator s-au numărat, Combinatul de prelucrare a lemnului”, Întreprinderea Mecanică și piese de schimb”, „Metalica” și „Sinteza”. Succesele lor a avut la bază „îmbunătățirea și creșterea performanțelor tehnice și calitative ale produselor destinate exportului, precum și lărgirea sortimentelor oferite partenerilor străini”.

Ziua Irakului

Cu ocazia zilei naționale a Republicii Irak, tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a adresat președintelui Saddam Hussein o telegramă de felicitare care se încheia prin cuvintele: „Îmi exprim convingerea că relațiile de prietenie și colaborare din-

tre țările noastre se vor întări și amplifica în continuare, spre binele popoarelor române și irakiane, al cauzei păcii și înțelegerii internaționale”.

Artă populară

Alături de teza „continuității de locuire a poporului român în spațiul carpato-danubiano-pontic”, teza „unității naționale” a fost unul dintre subiectele culturale, cel mai intens dezbătute în România socialistă. Iar știința etnografiei era argumentul cel mai ilustrativ al acestei continuități. La 16 iulie 1989, la muzeul Etnografic al Transilvaniei din Cluj-Napoca s-a deschis expoziția cu tema „Valori ale artei populare românești sub semnul unității naționale”. Organizată în colaborare cu Muzeul Satului și de Arta Populă din București, Muzeul Banatului din Timișoara și Complexele muzeale din Craiova, Suceava, Baia Mare și Tg. Jiu, expoziția urmărea să pună în lumină „unitatea zonelor etnografice ale țării, profilul spiritual al cultural unitar al întregului teritoriu al patriei”.

Vasile SURCEL

„Sunt YR....“ – Radioamator în eterul patriei socialiste

(Urmare din pag. I)

Sub control militar

După al doilea război mondial activitatea de radioamatorism a început să ia amploare, iar pe 23 august 1949, s-a înființat „Asociația Radioamatorilor de Emisie”, înglobată între 1954-1960, în ceea ce s-a numit, „Asociația Voluntară pentru Sprijinirea Apărării Patriei” (AVSAP), o structură similară celor care etate atunci, după model sovietic, în toate „țările de democrație populară”. Deși a sprijinit dotarea radiocluburilor regionale din țară, în privința încadrării cu personal specializat, a existat un soi de „militarizare” sau mai curând un control militar exercitat asupra activității radioamatorilor. Mai mult decât atât a existat tradiția ca președinții Federației Române de Radioamatorism să fie aleși dintre comandanții Trupelor de Transmisii, tradiție păstrată până în 1990. Astfel, în anii '80 au fost generalul Gheorghe Enciu și col. Nicolae Popescu. În conducerea Federației intrau, bineînțeles, și reprezentanți ai Ministerului de Interne, de fapt ai Securității.

Căroră li se adăugau și alte instituții: CC al UTC, Organizațiile de pionierii, etc. Datorită faptului că mulți dintre angajații acestora, inclusiv din MI erau și pasionați de radioamatorism, se poate spune că acest „sport” era oarecum privilegiat. Iar în ceea ce privește controlul exercitat de Securitate, acesta se manifesta mai ales în faza de obținere a licenței de radioamator.

Obținerea licenței

Obținerea calității de radioamator presupunea parcurgerea mai multor faze. Prima era cea de inițiere în cadrul unui club de specialitate. Urma susținerea unui examen, dat în fața unor reprezentanți ai Direcției Radio și Tv din cadrul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, un serviciu care ținea evidența frecvențelor. Apoi trebuia să se obțină „Certificatul de radioreceptor”. Asta însemna verificarea cunoștințelor de radiotehnică, telegrafie, noțiuni de trafic dar și cunoașterea regulamentelor Uniunii Internaționale de Radioamatorism, unde România fusese readmisă din 1970. Toate erau probe conforme cu

prevederile legislației mondiale. Examenul era atât teoretic cât și practic, adică se lucra efectiv pe stație. După examen se întorcea un dosar sumar, după 14 de zile. Autorizarea efectivă de emisie se obținea după un „Aviz al Comisiei Supraioare de Radiocomunicații”. De fapt, acesta era un aviz al Securității care își avea un reprezentant în MITC. Au fost și cazuri în care oameni de mare valoare au primit autorizațiile după întârzieri de ani de zile, ori niciodată. Aceasta era procedura „liberalizată”, valabilă în anii '70-'80. Dar, în anii '50, pașionanții de radioamatorism fuseseră adeseori persecutați sub motiv că ar fi o ficină a spionajului străin. După obținerea licenței, radioamatorii erau „prelucrați în privința respectării legilor și legalității socialiste”. Instrucțiunile era anual și se baza pe un material întocmit de „Serviciul de Control al Traficului Radio”. „Un serviciu format din radioamatori autorizați, cu multă experiență, dar controlați tot de reprezentanții MI. Așadar, Securitatea nu intervenea în mod direct. Dar, în fiecare județ, exista un ofițer care avea sarcina de a supraveghea această activitate. Însă nu nu-l cunoșteam personal pe acel ofițer”, își amintește inginerul Ciobăniță.

Fiecare stație de radioamator avea un indicativ unic pe care nu-l mai avea absolut nimeni din lume. Acesta era format mai întâi din prefixul codificat al României: YO, YR, YQ sau YP. Urma o cifră care indica regiunea din țară și o serie de 2-3 litere, indicativul unic, specific fiecărei stații.

„Urechea“ de la Secu'

De fapt Securitatea monitoriza frecvențele. Ca în orice țară, spectrul radio era monitorizat cu mijloacele lor specifice, dar cu o aparatură relativ simplă, specifică vremii. În mod cu totul neașteptat, foarte mulți securiști au fost și radioamatori pasionați. Ba au avut și un radioclub foarte activ, la Casa de Cultură a MJ, numit „Y03 KSD”. Era un loc unde, oameni care la serviciu nu scoteau un cuvânt în plus față de cele prevăzute de regulamente, veneau și vorbeau liber cu străinătatea. O fi fost un fel de defulare?

Legea 23 interzicea contactele cu străinii. Radioamatorii erau singurii care puteau vorbi, relativ liber, cu oameni din toată lumea. Inginerul

Radioamatorii au fost printre puținii români care aveau voie să vorbească liber cu străinătatea

FOTO: Jurnalul Foto

Ciobăniță descrie însă limitele acestei libertăți: „Desigur exista autocenzură. Spre exemplu, nu vorbeai nici dracu' despre Ceaușescu. În 1989, situația era mai complexă: pleaseră mulți evrei și nemți și mulți dintre ei au fost și radioamatori. Așa că orice comunicare cu ei era cu siguranță supravegheată. Iar în privința autocenzurii... circula și un banc pe tema asta. Doi radioamatori discutau în 1989: – Ce faci

YO..."/„Bine!"/„Aha, am înțeles, nu ești singur". De fapt, toată problema era obținerea avizelor, inclusiv cele personale. Există un control „discret" al Securității. Dacă ei ar fi sesizat vreo activitate similară spionajului ar fi acționat imediat. De fapt putem vorbi, totuși, despre un adevărat miracol: comunicarea radioamatorilor era relativ liberă dacă ar fi să o raportăm la convorbirile telefonice. Desigur că au existat și

colegi bănuți de colaborare cu Securitatea, dar aceștia erau, într-un fel, supt sau altul, izolați de către ceilalți. Însă nu am putea spune că am fost suptși la o teroare veritabilă din partea „organelor”. De fapt, activitatea noastră era și un fel de supapă socială. Dacă s-ar fi strâns, „surubul”, ar fi ieșit un scandal internațional.

În plus, mai existau și alte câteva reguli care trebuiau respectate. Spre exemplu, radioamatoriilor bulgari nu

aveau voie să vorbească cu ai noștri în românește, chiar dacă știau limba. Iar ai noștri, în convorbirile cu ungunii, trebuiau să folosească doar numele românești de localități. Până la moartea lui Stalin toți radioamatorii din lagărul socialist trebuia să vorbească doar rușește".

Însă, oricum ar fi, acum două decenii radioamatorismul reprezenta un adevărat miracol. Epoca Internetului și a telefonului mobil încă nu

sosise. Absența programelor Tv, a unor ziare cu informații reale făceau ca un număr foarte mare de tineri să se îndrepte spre radiocluburile din școli, universități sau centre județene. Asta a făcut ca, în diverse ocazii grave, ca inundații, cutremure sau chiar în Decembrie 1989, radioamatorii să-și folosească propria rețea de urgență pentru a transmite în țară și străinătate diverse mesaje.

ARTICOLUL ZILEI

Experiența formelor fixe

Dacă interesul pentru sonet a putut părea o vreme la Eugen Frunză unul relativ obișnuit, ca și în cazul multor poeți contemporani de la noi, apariția în 1980 a unui volum compact cu asemenea producții („Târziu”) a fost de natură a-i releva o preocupare istorică în această direcție. Surpriza a fost când în 1963 avea să vină cu volum de glorie („Infinitul din preajmă”), realizând astfel o performanță tehnică unică în literatură noastră, dacă nu și în spațiul cultural mai larg. Sînt acolo 10 astfel de piese, cele 800 de versuri ale lui parcurgându-se cu real interes. Ele relevând la autor o disponibilitate neobișnuită pentru formele fixe ale poeziei. E drept, există o formă de sonet, numit retrogradus, în care fiecare vers are un înțeles oarecum de sine stătător, apogmetizant întrucâtva, poezia putând fi citită și de jos în sus, ca glosa, într-o măsură, dar din această Eugen Frunză n-a scris în mod deliberat, încât aplecarea lui către glosă (specie fără tradiție la noi, cunoscându-se numai cea exemplară a lui Eminescu) se cuvine înregistrată ca un act liric ieșit din comun.

Scritorul nu s-a mulțumit cu atât (deși izbândă lui n-a prea fost luată în seamă) și acum ni se înfațășează cu o nouă surpriză: un volum integ de gazetelor (Eugen Frunză, „Căldor în prag”. Editura Cartea Românească, 1988). Sunt 102 asemenea piese, a căror tradiție e iarăși destul de firavă în România (Eminescu a compus în 1873 cunoscutu- „Ghazel”, iar Coșbuc altele vreo trei), ca și în alte părți. De proveniență orientală (în arabă ghazel semnificând poezie lirică, erotică), probabil indo-persană, de unde a trecut în arabă, turcă etc. și apoi în literaturile europene, prin orientalistul-diplomat Joseph Hammer, care a tradus pe la începutul secolului trecut, în germană, „Divanul” lui Hafiz, impresionându-l pe Goethe și pe alții, tipul respectiv de poezie a fost abordat, totuși, mai mult accidental. Deși nu presupune dificultăți gloriose, rondoelului sau sonetului, realizarea lui implică o anumită rigoare, de care poeții mai noi fug, ei nemalecărând, cum zice Frunză, că doar „rigoarea/și împune parametri/ abolind neîndurătoarea/ luptă dinlăuntrul

vetrii." Format dintr-un număr variabil de distihuri (de la 5 la 15, Eminescu extinzându-le la 20, iar Frunză scriind cele mai multe gazeluri de câte 4 asemenea unități strofice), în care fiecare al doilea vers al celor următoare primului are aceeași rimă (schema fiind: aa, ba, ca, da etc.), acest mod de versificare constituie totuși un corset în care e greu să-ți găsești confortul și fluența expresivă adecvată. De unde, abordarea lui ca simplu exercițiu de virtuozitate.

Assumându-și aceste reguli, Eugen Frunză le-a folosit cu pricepere și a realizat o carte de versuri care-l reprezintă. Constrângerea tehnică a avut mai întâi efecte asupra limbajului. Diversificat încă prin experiența sonetelor și a gloselor, acesta își lărgeste aria de cuprindere și flexibilitatea, deopotrivă prin obligatiile rimei și metricei, ca și prin amplificarea conținutului tradițional al gazetului. Inițial, acesta celebra dragostea, în general plăcerile bahice și meditația filosofică liberă, Goethe lărgindu-i sfera către social, iar la noi Coșbuc imprimându-i chiar o dimensiune militantă: „O luptă-va viața: deți te luptu/ Cu dragoste de ea, cu dor”. Scriind un număr impresionant de gazeturi, prin forța împrejurărilor, autorul nostru vultu abordează aspecte ale iubirii, ale dragostei față de pământul natal și față de omenii lui, cu care confraternalizează firesc, întocmai ca în mai vechile sale poeme, creionând alegeri sau schițând gesturi polemice, își ridică glasul contra diverselor primejdii contemporane etc, ricănând uneori ironic, precum în această piesă, amintind intrucăvta de Topăreanu: „În rochie de seară elegantă/ Coborâ ziuă mea cărarea-n pantă./ Mă uit în urma ei cum își mlăde/ solarul pur de tânăr băntat./ Cu pași mărunți coborâ-n valea nopții/ Grăbită ca o dragoste văpăntă./ S-a dus destrăbălată, nu mai vine.../ Și noua zi? O biată supleanță”.

Evident, cele mai multe gazeluri cântă trecerea timpului și căldura iubirii târzii, învalută de umbrele amintirii, pierderea iluzilor și împacărea cu rosturile firești („Ne facem datoria către timp/nălcui dându-i mască de real”). În tot, o experiență tehnică limitată, un adaos cald la vechile teme, o liniște nouă și un suflu al inevitabilei tristeți, sunt aspectele mai de seamă ale acestui volum al lui Eugen Frunză, poet intrat de mult în altă vârstă decât cea în care a fost fixat o vreme.

George Muntean
România literară, nr. 28/1989

DIN CULISELE GAZETĂRII

„Ecouri“ de la oamenii muncii

Pentru palmașii din presă „indicațiili!” șefuleților pe care i-am pomenit mai sus erau să culegă adeziunile „boborului” la trănăile Partidului, adeziuni care deveniseră chiar un gen publicistic – ie-tată-mî fie blasfemia – sub genericul „Ecouri”. Adicătealea ce zice nea Ghiță, tanti Mița, etc. despre nu ș’ce hotărâre de Partid și de Stat. Ce puteau să zică? Și, mai ales, ce era voie să se difuzeze?... Bineîn-țeles, doar ce frumoasă și devreme acasă era politica Partidului în frunte cu cel mai iubit... Pagini întregi de ziare, ore întregi de emisiuni erau pline de asemenea „opinii”. Problema care apăruse, logic vorbind, era cum să sune cât de cât diferite unele de altele – în formă, evident dată fiind partitura extrem de îngustă pe care se putea cânta. Păi, n-aveau cum să sune prea diferit, așa că formulele cu pricina se copia la modul cât se poate de concret și se relua de la un eveniment la altul. Întrucât nimeni nu le băga în seamă, deveniseră o cutumă, ca să-i zic așa, a relațiilor de presă. Pe plan strict teoretic,

era exact ceea ce știința propagandei interzicea, deoarece principiul saturației – repetarea la infinit a aceluiași mesaj – duce, în final, la un rezultat diametral opus celui dorit. Așa spune că încălcarea sângvinoasă a principiului saturației era un motiv de secretă satisfacție pentru cei mai mulți dintre cei obligați să culegă pe teren tămâienile cu pricina. De regulă se scria un textuleț și se căuta, pe stradă sau aiurea, o persoană dispusă sa citească măzgălele de acolo. Nu de puține ori spre lauda lor, unii dintre cei solicitați refuzau acest lucru, ceea ce nu numai că punea într-o poziție penibilă pe reporter, dar și prelungea inutil „procesul tehnologic” al culegerii „adeziunilor”.

În ce mă privește, după câteva asemenea refuzuri de la popor, am găsit o cale de a fabrica, pe bandă rulantă, într-un timp record, trăzările cerute. Mă duceam cu textul pregătit – aveam vreo 10 variante – în subsolul Radiodifuziunii unde lucra personalul de întreținere, electricieni, mecanici, etc. și rugam ba pe unul, ba pe altul,

sa-l citeasca. Deschideam geamlăcurile ca să am zgomotul de fond al străzii și, în mai puțin de o oră, „adeziunea” era gata de difuzare. Chestia asta mă costa din când în când o „berică la varice”, dar investiția merita, căci îmi economisisea mult din timpul de „producție”. Economia respectivă era cheltuită apoi, mult mai plăcut și mai sănătos, în colțul șahiștilor din Cismigiu, sau, când vremea era mai posomorâtă, lângă restaurantul de la ultimul etaj al Radiodifuziunii, unde era amenajat un spațiu generos pentru sporturile de masă, adică pentru ping-pong și șah. Rețeta mea nu era un unicat. Și alți colegi se orientaseră, scoțând din burta, ca și mine, tot felul de „adeziونيști” sau „adezioniste”. Treaba asta se repeta ori de câte ori circul de partid și de stat găsea de cuviință să se mai dea în stambă cu câte un congres, ședință, hotărâre sau vreuna din „cuvântările” bălbeite și la propriu și la figurat ale lui Pingelica. Adică cu o frecvență cel puțin lunară.

Valentin VERZEANU

ECONOMISEȘTI ȘI CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri,
numai cu **JURNALUL**

10,9

Cărtile se distribuie la chioscuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

ROMÂNIA ÎN PRESA INTERNAȚIONALĂ

NEW YORK TIMES, DESPRE SISTEMATIZAREA ROMÂNIEI

În iulie 1989, un articol din New York Times, semnat de Craig R. Whitney, analiza pe larg situația României, care era tot mai des calificată drept stalinistă și care se confrunta cu o tot mai accentuată izolare internațională.

În timp ce Ungaria și Polonia se îndreaptă spre sistemul pluripartit, și celelalte țări est-europene reflectează asupra viitorului, România continuă să se izoleze, în încercarea de a realiza viziunile liderului său, Nicolae Ceaușescu.

În capitala țării, o parte din această viziune a devenit realitate, materializând-se într-un monument atât de imens, încât nu poate fi descris. Este o clădire albă, masivă, numită Casa Poporului, din care Ceaușescu și soția sa, Elena, vor conduce țara după inaugurarea de luna viitoare.

Palatul se continuă cu Bulevardul „Victoria Socialismului”, delimitat de clădiri înalte de apartamente, destinate membrilor Guvernului și înalților funcționari, și magazine de lux, cu produse despre care vânzătorii spun că sunt doar pentru vitrină, nu și pentru vânzare. Bulevardul se află de-a lungul a cinci kilometri, unde înainte se găsea întortocheatul centru vechi al orașului. În termenii folosiți de oficiali, cartierele vechi au fost „sistemizate”, proces început și în zona rurală, trezind neliniștea tuturor.

Viziunea socială

Diplomați străini, care au observat transformarea paranoică a lui Ceaușescu, spun că rădăcina răului se află în viziunea socială – dorința de a transforma România dintr-o societate rurală inapoiată, într-o națiune socialistă, industrială, asemenea celei pe care și Stalin a încercat să o creeze în Uniunea Sovietică, tot prin metode totalitare.

Un diplomat vestic, expert în relația cu Europa de Est, spune despre Ceaușescu: „Cred că are o convingere sinceră. Este partizanul comunismului stalinist din 1933 și a crezut sincer că aceasta este soluția pentru rezolvarea problemelor de dezvoltare ale țării sale. Acum este posibil ca el să mai creadă doar în sine, dar asta numai în semn de devotament față de marxism-leninism”. Scornicești, locul de naștere al lui Ceaușescu, aflat la 100 de kilometri vest de București, este modelul de așezare rurală pe care dictatorul vrea să îl elimine din societatea românească. Fântânile și bordeiele din copilaria lui Ceaușescu sunt acum îndepărtate pentru a face loc blocurilor de apartamente din beton.

În memoria tatălui

Ceaușescu s-a născut la Scornicești la 26 ianuarie 1918, iar rudele sale încă locuiesc în casa părinților săi. Un paznic în uniformă îi avertizează pe vizitatori să rămână pe cealaltă parte a străzii, unde se află o fântână cu apă de băut, ridicată în memoria tatălui lui Ceaușescu, Andruță. La câteva sute de metri mai departe, pe

La Scornicești, vechiul coexistă cu noul. În peripetii lor, gazetarii de la New York Times au remarcat o fântână tradițională, despre care au scris că fusese zidită în memoria lui Ceaușescu-tatăl. Dar și blocurile răscănte de-o parte și de alta a uliței principale, botezată „Bulevardul Muncii” FOTO: Arhive Naționale

vârful unui deal, în fața capelei, se află un mormânt din marmură albă, cu o cruce și portretul lui Andruță și al Alexandrei Ceaușescu. Tatăl și fiul seamănă înspăimântător de mult. Mormântul și fântâna exprimă pietatea filială, nu auto-glorificarea dictatorială. Adevăratul monument este noul bulevard al orașului, Bulevardul Muncii. Acolo unde cândva se aflau casele țărănești tronează blocurile de apartamente.

Străinii nu își pot da seama dacă sătenii care trăiesc acolo sunt mulțumiți sau nu de transformare. În ochii lor se citește teama, aceștia neputând să discute cu cetățenii străini fără să raporteze acest lucru poliției atotprezente.

Înlocuirea vechiului cu noul

Acum un an, într-o serie de discursuri, Ceaușescu a amenințat satele cu extirparea, spunând că așezămintele rurale cu mai puțin de 2.000 de locuitori nu sunt viabile din punct de vedere economic și că oamenii care trăiesc în asemenea locuri trebuie să fie mutați în „complexuri agroindustriale”. În afara țării, discursurile sale au ridicat temerea că, în numele colectivizării, Ceaușescu va strivi cu buldozerul o neprețuită moștenire arhitecturală.

Afirmația inițială a lui Ceaușescu, potrivit căreia 7.500 de sate vor fi eliminate până la sfârșitul secolului, a fost cosmetizată de oficiali țării române după ce protestele internaționale au calificat proiectul drept o monstruozitate. Însă diplomații vestici familiarizați cu situația de aici

sunt de părere că programul va fi continuat.

Amenințarea este considerată să fie cel mai mult îndreptată spre cele două milioane de etnici maghiari care trăiesc în așezămintele rurale din Transilvania și împotriva celor din nordul țării.

Cartiere demolate

Totuși, potrivit diplomaților vestici și maghiari, nici un sat maghiar nu a căzut încă victimă planului de sistematizare. Totuși, în ultimul an au fost demolate câteva cartiere rustice de la marginea Bucureștiului: Vlădiceasca, Ciofliceni și Dimieni.

Demolările se anunță cu puțin timp înainte, și locuitorilor nu li se prea dă dreptul să se împotrivescă. „S-a auzit despre sate care s-au împotrivit sistematizării”, spune un diplomat vestic. Altfel s-a povestit că în două sate, despre care se zvonea că vor fi „modernizate”, țărani au mărșăluit până la primar și l-au amenințat cu moartea dacă nu oprește proiectul.

Până acum, în practică, sistematizare nu se deosebește foarte mult de continuarea modernizării a cartierelor vechi care în Moscova se desfășoară de 20 de ani.

Cu ocazia summit-ului Pactului de la Varșovia, de săptămâna trecută, Paul Focea, arhitectul-șef al Bucureștiului, i-a dus pe jurnaliștii străini într-un tur al orașului, arătându-le un cartier de vile din nordul orașului, jumătate din casele de aici fuseseră demolate, iar proprietarii lor, mutați în blocurile de peste drum.

Noi apartamente raportate

„Bucureștiul a rămas după război cu o infrastructură medievală”, spune Focea. „Astăzi se bucură de o transformare de factura celei pe care a suferit-o Parisul în timpul lui Napoleon al III-lea. Scopul pe care îl urmărim este să creăm pentru oameni condiții mai bune de viață. Am construit 6.700 de apartamente, pentru care am demolat circa 10-11% din vechile case.”

Despre vastul Bulevard al Victoriei Socialismului, care se întinde de la Casa Poporului până la Piața Alba-Iulia, povestește: „Înainte, piața era dezorganizată, fără un stil arhitectural uniform. Vrem să le oferim oamenilor ceva plăcut la care să se uite”. Pe bulevard se află o amestecătură de clădiri de apartamente, birouri și magazine impunătoare, în fiecare dintre acestea însă, personalul spunând că marfa nu este de vânzare.

Domnul Focea a condus grupul în spatele fațadelor de travertin până la Mănăstirea Antim, un complex datând din secolul al XVIII-lea, conservat cu grijă și neatins de lucrările de modernizare, pentru că aici se află scaunul Patriarhiei Ortodoxe Române.

Aici, Mitropolitul Nifon, secundul Patriarhului, făcea o plimbare, în timp ce vizitatorii îl întrebau dacă prin planul de modernizare a Bucureștiului s-au distrus într-adevăr o serie de biserici, așa cum se zvonea peste hotare. „Da, câteva biserici au fost demolate – biserici care nu prezentau prea mult interes istoric și biserici care se aflau prea aproape de altele”, a spus acesta în limba engleză.

Veche mănăstire distrusă

Focea a recunoscut că Mănăstirea Văcărești, un alt monument istoric, a fost distrusă în cadrul planului de construire a centrului civic. „Fusese transformată de burghezie într-o închisoare”, spune acesta. „Cele mai importante elemente arhitecturale au fost salvate și transportate pentru a fi conservate și expuse publicului.”

Un diplomat vestic comentează: „Cred că programul de sistematizare a avut un impact negativ în Vest, mai ales din cauza modului în care este pus în practică. Autoritățile pur și simplu vin și demolează casele. Oamenii nu au multe drepturi și chiar dacă ei nu doresc să locuiască în blocuri, nu pot să se opună procesului sau să îl stopeze, așa cum se întâmplă în Vest.”

Dar sunt obligați să o facă. Platforma politică ceaușistă pentru următorul secol: „Socialismul trebuie să ofere tuturor membrilor societății, fără a discrimina, condiții egale de muncă și standarde de viață cât mai apropiate de cele urbane.”

InfoMina

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Întreprinderea de Mecanică Poligrafică încadrează de urgență maestrul electrician, maestrul mecanic, ingineri TCM și automatiști, strungari.

Casa de discuri Electrecord, cu sediul în București, încadrează conform Legii 12/1971 economist sau contabil în compartimentul financiar.

Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru Industria construcțiilor de mașini, cu sediul în București, Șoseaua

Olteniței 103, Sector 4, încadrează traducători tehnici pentru limba

rusă și germană, lăcătuși, sculeri matrițeri, instalatori.

VÂNZĂRI

Vând mașină de tricotat Veritat 360. Cumpăr congelator.

Vând Skoda 100 S, stare perfectă. Aștept provincia.

Vând sufragerie stil vinez, oglindă ramă lemn sculptat, candelabru cristal, haină enot.

Vând Olciți Club cu îmbrunătățiri, 20.000 km. Aștept provincia.

Vând videorecorder Siemens VHS, Pal FM 394, sigilat, telecomandă infraroșii.

vremea

Vremea a fost în general instabilă, cu cerul temporar noros. Au căzut averse de ploaie, însoțite de descărcări electrice și izolat de grindină în cea mai mare parte a teritoriului. Pe alocuri, cantitățile de apă au depășit 25 l/mp. Vântul a suflat slab până la moderat cu unele intensificări de scurtă durată. Temperatura a continuat să scadă în sudul și estul țării. Maximele zilei au fost cuprinse între 27°C și 33°C grade în sud și sud-est, între 23°C-28°C în celelalte regiuni, iar minimele nocturne în general între 10°C și 20°C. Pe alocuri s-a produs ceață. La București vremea a fost ușor instabilă, cu cerul temporar noros, favorabil ploii sub formă de averse și descărcărilor electrice. Vântul a suflat slab până la moderat. Temperaturile maxime au marcat o ușoară scădere și s-au situat în jurul valorii de 30°C, iar minimele nopții între 16°C și 18°C.

amintiri

EXCURSII ÎN ORICE ANOTIMP!

Agencia de turism a cooperației de consum reține locuri la toate unitățile cooperației de consum, care oferă în cele mai pitorești locuri din țară condiții bune de cazare și masă, în orice anotimp.

Agentia de turism a cooperației de consum se află în București, în holul casei de bilete a Sălii Palatului din str. 13 Decembrie nr. 26. Ea este deschisă zilnic între orele 10 și 17. Informații la telefon : 14 52 09.

Primăvară

ORIZONTAL: 1) Gingaș și frumoasă semne ale renașterii naturii – Dă lumină și căldură pământului. 2) Impărăția florilor, pregătind rodul bogat al toamnei – Sora mai mare și călduroasă a primăverii. 3) Mantia albă ce dispare la venirea primăverii – Își umflă apele la ieșirea ametoitoare – Cu miresme îmbietoare și cu albul florilor de primăvară (reg.). 4) Soare de... sfârșit de primăvară! – Orașul cel vechi – Albastrul zilelor senine. 5) O greșală oarecare – Semănături în zona centrală! 6) Depozite de furaje – Se micșorează cu trecerea timpului, primăvara. 7) A fi în temă – Intrarea... principală! 8) Urcă la munte până-n toamnă (sing. dim.). 9) Pregătită pentru o nouă coasă. 10) Pus în gardă – Mesagerul călduros al soarelui. 11) Primele roade! – Înaltă pasăre-n zbor – Împlinirea trupului 11) Rectificarea de la culcuș – Ploile artificiale.

VERTICAL: 1) Un covor rămas din toamnă – Își îmbracă haina de flori în toată primăverii. 2) Impărăția florilor, pregătind rodul bogat al toamnei – Sora mai mare și călduroasă a primăverii. 3) Mantia albă ce dispare la venirea primăverii – Își umflă apele la ieșirea ametoitoare – Cu miresme îmbietoare și cu albul florilor de primăvară (reg.). 4) Soare de... sfârșit de primăvară! – Orașul cel vechi – Albastrul zilelor senine. 5) O greșală oarecare – Semănături în zona centrală! 6) Depozite de furaje – Se micșorează cu trecerea timpului, primăvara. 7) A fi în temă – Intrarea... principală! 8) Urcă la munte până-n toamnă (sing. dim.). 9) Pregătită pentru o nouă coasă. 10) Pus în gardă – Mesagerul călduros al soarelui. 11) Primele roade! – Înaltă pasăre-n zbor – Împlinirea trupului 11) Rectificarea de la culcuș – Ploile artificiale.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

Almanah Știința Tineretului

t v 16 iulie 1989

11:30 Lumea copiilor
De la comunisti învățăm cutezanța revoluționară! Reportaj
Copilaria fericită în anii Epocii de Aur. Program literar-muzical susținut de interpreți și formații pionieresti laurate ale celei de-a VII-a ediții a Festivalului național „Cântarea României”

Agentia „Vacanța” transmite! Știri, note, informații din tabăra republicană „Start spre viitor!” – Năvodari
Eminescu – Creangă sau povestea unei mari prietenii

Prin sport, pentru o lume a păcii.

Reportaj
Desene animate. Redactor Dana Opriță

Telefilmoteca de ghiozdan
Fetița și calul
Producție a studiourilor din RD Germană

Premieră tv
Cu: Mărtke Wellm, Wolfgang Winkler, Annette Roth, Hans Klering, Ilse Voight, Harry Merkel

Regia Egon Schlegel
Episodul 2
12:25 Sub tricolor, la datorie!

Începutul de drum sub semnul unui hotărâtor temei de fapte. Reportaj

Prezențe ostășești în Festivalul național „Cântarea României”
Redactor maior Valeriu Pricină
12:40 Viața satului

Agricultura românească în perioada dintre Congresul al IX-lea și Congresul al XIV-lea

Documentar consacrat realizărilor obținute de agricultura noastră socialistă, perspectivei deschise de înfăptuirea noii revoluții agrare

Actualitatea în agricultură
Seceriș '89

Redactor Gheorghe Yerman
13:00 Telex
13:05 Album duminical
Concert de prânz cu o formație instrumentală condusă de Tudor Pană
Cu aparatul de filmat prin țară.

Reportaj
Luminos destin. Versuri
Zbor spre înălțimi. Muzică ușoară
Desene animate

Eu cânt că mi-e lumea dragă. Melodii populare
Întâlnire cu Eugenia Moldoveanu.
Rubrică de Luminița Constantinescu

Ilustre muzicale din țară
Pagini artistice din umorul românesc

Un cântec și un gând. Microrecital
Gheorghe Gheorghiu

Telesport
Secvența telespectatorului
Redactorii ediției: Doru Dumitrescu, Ioana Bogdan

15:00 Închiderea programului
19:00 Telegazeta
19:20 Cântarea României

Omagiu țării, conducătorului iubit
Emisiune realizată în colaborare cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste și cu Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Sibiu

Redactori: Horia Vasileoni, Doru Dumitrescu, Zoltan Feczkí
Regia artistică Sergiu Ionescu
20:25 Film artistic

O zi pentru iubirea mea
Producție a studiourilor cehoslovace

Cu: Marta Vancurova, Vlastimil Harapes, Jirina Seybalova, Sylva Kastmencka, Josef Laufer

Regia Juray Herz
21:50 Telegazeta
22:00 Închiderea programului

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

La mitingurile de la Chișinău se deplânge anexarea sovietică a republicii

Frontul Popular Moldovenesc a organizat cel mai mare miting de până acum, la 25 iunie, pentru a deplânge anexarea sovietică a Moldovei, în 1940. A urmat o succesiune de alte asemenea manifestații care au blocat celebrările oficiale ale aniversării anexării, dar și o demonstrație a grupului rival „Interdiviziei”. Mitingurile au reflectat recenta radicalizare a stării de spirit a opiniei publice din RSS Moldovenească, dar și radicalizarea revendicărilor Frontului. Pentru prima dată, integrarea Basarabiei în URSS a fost denunțată public, s-a cerut eliminarea conducerii republicii și retrocedarea teritoriilor pierdute de către RSS Ucraineană. În ciuda acestei ultime revendicări, vorbitorii ucraineni, care au punctat țeluri comune, ucrainene și moldovenești, au fost aclamați cu entuziasm.

Mitingul este cel mai amplu din republică de până acum. Potrivit organizatorilor, aproximativ 70.000 - 80.000 de persoane au participat la eveniment, în ciuda ploii torențiale (autoritățile au dat cifra de doar 40.000 de participanți). Mitingul a fost autorizat pentru piața centrală din Chișinău, din fața clădirilor partidului conducător; spre deosebire de alte câteva alte demonstrații și mitinguri, care a apărut pentru prima dată pe străzile Chișinăului la demonstrațiile neautorizate din martie, anul acesta, a devenit de atunci prezent la toate evenimentele politice și culturale neoficiale. (Purtătorul de cuvânt al Frontului Popular a subliniat că nu este vorba despre drapelul românesc, ci de cel al Republicii Moldovenești de la 1917 și 1918, ale cărui culori sunt identice cu cele românești, dar care poartă stema Principatului Moldovei).

Radicalizarea obiectivelor

Pentru a sublinia că mitingul este unul de doliu, panglicile negre au fost atașate sutelor de pancarte și de drapel în culorile naționale, roșu, galben și albastru, purtate de mulțime. Tricolorul, care a apărut pentru prima dată pe străzile Chișinăului la demonstrațiile neautorizate din martie, anul acesta, a devenit de atunci prezent la toate evenimentele politice și culturale neoficiale. (Purtătorul de cuvânt al Frontului Popular a subliniat că nu este vorba despre drapelul românesc, ci de cel al Republicii Moldovenești de la 1917 și 1918, ale cărui culori sunt identice cu cele românești, dar care poartă stema Principatului Moldovei).

Basarabienii s-au radicalizat

FOTO: ITAR-TASS/INTACT IMAGES

Demonstrații au denunțat „acapararea pământului” și „ocuparea” de către URSS, în 1940 a ceea ce era pe atunci Basarabia și au cerut „libertate” și „suveranitate” pentru republică. O largă varietate de alte lozinci, scrise pe pancarte, atestă escaladarea mișcării și au exprimat clar cererile publicului pentru drepturi naționale și democratice. Pancartele purtate de mulțime aveau text precum: „Iunie 28 – o zi neagră pentru Moldova”, „Stalinismul – un etnocid al poporului moldovenesc”, „Să punem capăt colonializării și rusificării”, „Jos cu neocolonialismul”, „Cere suveranitatea Republicii”, „Poporul cere demisia guvernului”, „Vrem lideri naționali” și „Moldova – zonă demilitarizată” – pentru a cita doar câteva exemple.

Condamnarea stăpânirii rusești

Principala temă a discursurilor a fost „impactul politicilor staliniste asupra destinului poporului moldovenesc”. Aproape douăzeci de vorbitori li s-au adresat demonstrațiilor. Printre ei s-au aflat scriitorii preeminenți care au fost aleși, de curând, în Congresul Deputaților Poporului al URSS cu sprijinul mișcărilor neoficiale din Moldova; câțiva membri ai Comitetului Executiv al Frontului Popular; câțiva istorici; mai mulți vorbitori ucraineni care și-au exprimat simpatia pentru revendicările moldovenilor. Pactul Molotov-Ribbentrop din 1939 și anexarea de către sovietici a Moldovei